

Zrušme platový automat

(HN; 153/2017; 10/08/2017; s.: 13; Ľuboš Lopatka ; Zaradenie: NÁZORY A ANALÝZY)

Ľuboš Lopatka, bývalý generálny riaditeľ Sveta zdravia

Mnohí máme ešte stále v čerstvej pamäti štrajk lekárov na sklonku roku 2011. Štrajk vyvrcholil podpísaním memoranda medzi vládou a odbormi. Obsah memoranda sa dá s odstupom času čítať a chápať rôzne. Počnúc čítaním na pobavenie cez pragmaticko-idealistický prístup, kde čitateľ verí, že lekárom nešlo o peniaze, ale len o dobro pacienta, až po stav znechutenia, keďže text naznačuje: zneužívame politickú nestabilitu, žiadame viac peňazí, neporiadok v zdravotníctve síce kritizujeme, ale de facto nám vyhovuje. Jedným z dôkazov je aj odmietnutie transformácie nemocníc na akciové spoločnosti s odôvodnením rizika zmeny ich vlastníctva. Nezavážil ani fakt, že už aj v čase štrajku existovalo, a aj doteraz stále existuje, šesť štátnych nemocníc vo forme akciových spoločností. Je pozoruhodné, že jedno memorandum môže priniesť až tri rôzne interpretácie. Nehodlám nikomu vnucovať svoj názor, odporúčam si však zmienené memorandum s odstupom času prečítať a skonfrontovať ho s dnešnou realitou. Verím, že pozorný čitateľ si svoj vlastný, správny názor utvorí aj sám. Jedným z podstatných záverov zmieneného memoranda je aj pravidelné zvyšovanie plátov lekárov na ročnej báze, zavedením takzvaného platového automatu. Vo všeobecnosti sa dá konštatovať, že o odmeňovaní zamestnancov musí vždy rozhodovať ich priamy nadriadený, v podmienkach poskytovateľov zdravotnej starostlivosti je to riaditeľ nemocnice. Nikdy nie poslanci Národnej rady odsúhlasením zákona. Platový automat je zlý preto, lebo znamená platbu za status, spravidla vyhovuje podpriemerným či priemerným a diskriminuje nadpriemerných a snaživých. Inými slovami, zakotvuje rovnosť. Navyše generuje napätie medzi lekármi a ostatnými zdravotníckymi pracovníkmi (najmä sestrami) z dôvodu jeho internej nespravodlivosti. Určite sa hlásim k názoru, že lekári na Slovensku by mali byť adekvátne, alebo, inými slovami, nadštandardne zaplatení oficiálnou formou. Ich požiadavka na adekvátnu plácu je legitímna, rovnako tak domáhanie sa poriadku v nemocniciach či vykorenenie korupcie zo vzťahu nemocnica – dodávateľia. Toto všetko je však podmienené predpokladom odmietnutia platby za status, ale len a výhradne platby na základe množstva, kvality vykonanej práce a spokojnosti pacientov. Preto súčasťou zmeny v zdravotníctve musí byť aj zmena v odmeňovaní lekárov, sestier a ostatných zdravotníckych pracovníkov. Žiada sa mi dodať, že slovenské zdravotníctvo nepotrebuje zmenu, ktorá znamená šetrenie na mzdách jednotlivcov, ale zmenu, ktorá vyvolá zdravú súťaživosť, zmenu, keď robiť viac, lepšie, mať viac spokojných pacientov sa jednoducho finančne vypláca. Nie je to prvý raz a, žiaľ, asi ani posledný, keď sa prijal zákon, ktorý je evidentne dlhodobo neudržateľný. Aktuálnou otázkou je, kto nakoniec nájde odvahu na zrušenie platového automatu u lekárov, ktorého hlavná slabina nespočíva ani tak v neustálom tlaku na rast mzdových nákladov, ako skôr v skutočnosti, že je škodlivý pre nemocnice, nedôstojný lekárskeho stavu, s pochybným efektom pre pacienta. Paradoxne je na vlastnú škodu lekárov, lebo sa do tejto situácie nechali vtiahnuť odborármi a tí, ako je všeobecne známe, nikdy nenesú zodpovednosť za to, čo presadzujú. Celkovú absurdnosť situácie už len dokrešľuje skutočnosť, že to, čo prešlo v roku 2011 pri mzdách lekárom, bolo za aktívnej pomoci lekárov označené za protiústavné u sestier. Myslím, že uvedenú situáciu už ani netreba ďalej komentovať.

Platový automat je zlý preto, lebo znamená platbu za status, spravidla vyhovuje podpriemerným či priemerným a diskriminuje nadpriemerných a snaživých.

Zamestnávateľa varujú pred skokovým nárastom minimálnej mzdy (24hod.sk; 09/08/2017; Teraz.sk, TASR ; Zaradenie: Ekonomika)

<http://www.24hod.sk/zamestnavatelia-varuju-pred-skokovym-narastom-minimalnej-mzdy-cl528695.html>

Ilustračná snímka.

Bratislava 9. augusta (TASR) – Zamestnávateľa varujú, že historicky najvyšší nárast minimálnej mzdy môže byť pre niektoré firmy likvidačný a ľudia môžu prísť o prácu. Keďže sociálni partneri sa nedohodli, rezort práce navrhuje jej zvýšenie na budúci rok o 10,34 %, zo súčasných 435 na 480 eur. Odborári to, naopak, vítajú.

To, že sa ekonomike darí, neznamená, že sa darí aj všetkým firmám, upozorňuje Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení (AZZZ) SR. "Historicky najvyššie navýšenie minimálnej mzdy môže byť pre niektorých, najmä menších zamestnávateľov likvidačné. Takéto skokové navýšenie môže výrazne brzdiť zamestnávanie ľudí s nízkou kvalifikáciou. Následkom môže byť prepúšťanie v menších firmách alebo zamestnávanie na čiastkové, nie na plné úväzky," uviedla pre TASR jej hovorkyňa Miriam Špániková.

Problémy to podľa nej môže spôsobiť napríklad v službách, ako je textil, kde spoločnosti zápasia s konkurenčným lacnejším čínskym textilom. "Ak sa skokovým spôsobom zvyšuje minimálna mzda, v praxi to môže znamenať, že niektorí zamestnanci môžu prísť o prácu – a to je oveľa horšie, ako keď majú o pár eur nižšiu, ale stabilnú mzdu," dodala Špániková.

Republiková únia zamestnávateľov (RÚZ) vysvetľuje svoju neúčast' na tohtoročných rokovaniach s odbormi viacerými dôvodmi. Jej tajomník Martin Hošťák poukázal na to, že za uplynulých 10 rokov sa dohoda so sociálnymi partnermi dosiahnuť nepodarilo a o výške minimálnej mzdy tak vždy rozhodla vláda. Premiér Robert Fico (Smer-SD) o nej navyše hovoril už na prvomájových tribúnach.

"Zakaždým sme počas vyjednávania upozorňovali na potrebu istej striedmosti, že je potrebné sa pozerať aj dopredu a brať ohľad na budúci vývoj ekonomiky. Politici na nás zbierali politické body, keď nás označovali ako tých, čo nedoprajú. Boli sme tlačení do tejto pozície, hoci sme len chceli, aby diskusia o valorizácii minimálnej mzdy bola racionálna, odborná, a nie politická," priblížil Hošťák.

K návrhu ministerstva práce, o ktorom by mala o pár dní rokovať tripartita, sa RÚZ zatiaľ nevyjadruje. Plánuje otvoriť odbornú diskusiu o zavedení zákonom stanoveného pevného mechanizmu valorizácie minimálnej mzdy. Ten by sa uplatňoval automaticky, ak by nedošlo k dohode medzi zástupcami zamestnancov a zamestnávateľov.

Konfederácia odborových zväzov (KOZ) SR návrh rezortu práce oceňuje. "Návrh sumy minimálnej mzdy vo výške 480 eur sa výrazne približuje našim predstavám o výraznom náraste minimálnej mzdy, ktorá ešte donedávna bola nižšia ako hranica rizika chudoby a kreovala pracujúcu chudobu," zhodnotila jej hovorkyňa Martina Nemethová.

Pripomenula, že zvyšovanie mzdovej úrovne má pozitívny dosah na životnú úroveň obyvateľstva, motivuje ľudí zamestnať sa a odráža sa aj vo zvýšenom výkone ekonomiky. "Vyššie príjmy domácnosti sa pozitívne odrazia vo vyššom disponibilnom príjme, čo najmä u

nízkopříjmových domácností zvýši spotrebu, ale zároveň zmierni tlak na nutnosť zadlžovať sa. Domácnosti sú zároveň schopné vytvárať vyššiu mieru úspor," opísala.

Nemethová dodala, že zvyšovaním minimálnej mzdy sa znižuje závislosť od sociálneho systému, rovnako aj miera vyplácania časti mzdy "na ruku" a pozitívny vplyv sa odrazí aj v postproduktívnom veku prostredníctvom vyšších dôchodkov.

KOZ podľa hovorkyne zotrúva na svojom návrhu na zvýšenie minimálnej mzdy na 492 eur s tým, že to zabezpečí dostatočné priblíženie sa odporúčaniam Európskeho výboru sociálnych práv, aby minimálna mzda dosahovala aspoň 60 % priemernej mzdy.

Zdroj - Teraz.sk, spravodajský portál tlačovej agentúry TASR

Späť na obsah

Zamestnanci majú počas horúčav právo na nápoje a úpravu pracovného režimu (pravda.sk; 09/08/2017; Pravda ; Zaradenie: Profesia)

https://profesia.pravda.sk/zamestnanie/clanok/437577-zamestnanci-maju-pocas-horucav-pravo-na-napoj-a-upravu-pracovneho-rezimu/?utm_source=pravda&utm_medium=rss&utm_campaign=rss

Najefektívnejším riešením počas tropických horúčav je klimatizácia, no aj tá by sa mala používať opatrne. Autor - SHUTTERSTOCK

Horúčavy, ktoré momentálne trápia Slovensko, môžu byť pre ľudí v práci veľmi vyčerpávajúce. Preto majú podľa platnej legislatívy v takýchto dňoch nárok na osobitný prístup zo strany zamestnávateľa.

Ten im musí zabezpečiť:

1. Pitný režim

Firma je povinná na vlastné náklady zadovážiť pitnú vodu, ktorá musí byť dostupná priamo na mieste výkonu práce. Nielenže musí byť zdraviu neškodná, no mala by mať čo najnižší obsah cukru. Dôvod je najmä ten, že sladké nápoje zvyšujú pocit smädu. V bežných teplotných podmienkach preto stačí i pitná voda z vodovodu. Ak taká k dispozícii nie je (napríklad firma nie je napojená na verejnú vodovodnú sieť a využíva iba vlastnú studňu s úžitkovou vodou), náhradou môže byť balená voda. Pri teplotách nad 30 °C sú však pravidlá o niečo prísnejšie. "Zamestnanec má vtedy nárok na studené nápoje. Vhodné sú napríklad minerálky, ale aj ovocné šťavy bez vysokého obsahu cukru. Pri prácach s vysokým energetickým výdajom – napríklad v hutníctve či v stavebníctve, by mali nápoje priamo obsahovať potrebné minerály, ktoré človek potením stráca. Voda z vodovodu už tieto kritériá nespĺňa," upozorňuje Jana Mesárová, district manažérka personálnej agentúry Wincott People.

2. Chladenie a tienenie na pracovisku

Zamestnávateľ je vždy povinný zabezpečiť pracovné podmienky, ktoré neohrozujú zdravie jeho zamestnancov. To zahŕňa aj chladenie, vetranie a tienenie na pracovisku. "Najefektívnejším riešením počas tropických horúčav je klimatizácia, no aj tá by sa mala

používať opatrne. Jej výduchy by nemali smerovať priamo na zamestnancov, potrebné je aj pravidelné čistenie klimatizačných filtrov, v opačnom prípade hrozí jej zanesenie plesňami či prachom, čo môže ohrozovať zdravie zamestnancov," vysvetľuje Mesárová. Ak klimatizácia k dispozícii nie je, pomôcť môže i ventilátor (ani ten by nemal priamo mieriť na zamestnancov) či tienenie pomocou žalúzií.

3. Úprava pracovného režimu

Ak vysoké horúčavy vyvolávajú riziko ohrozenia zdravia zamestnanca, malo by dôjsť aj k ďalším opatreniam. Zamestnávateľ by mal upraviť pracovný režim tak, aby k žiadnemu zdravotnému hazardu nedošlo. To sa dá dosiahnuť extra pracovnými prestávkami, skrátením a úpravou pracovného času či zmenou miesta vykonávania práce (napríklad presunom z vonkajších priestorov do chladeného interiéru).

Najefektívnejším riešením počas tropických horúčav je klimatizácia. Autor - SHUTTERSTOCK

Pracovné podmienky a teplo

Zamestnávateľ má zabezpečiť pre svojich zamestnancov na pracovisku optimálne mikroklimatické podmienky, ktoré majú byť v prvom rade vytvorené stavebným riešením budovy a prípadne aj technickým zariadením. Na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú dlhodobú prácu a nie je možné zabezpečiť optimálne mikroklimatické podmienky, zamestnávateľ zabezpečí aspoň prípustné podmienky, s výnimkou pracoviska vyžadujúceho osobitné tepelné podmienky alebo pracoviska, na ktorom nemožno technickými prostriedkami odstrániť záťaž teplom alebo chladom z technologických procesov, a s výnimkou mimoriadne teplých dní. Mimoriadne teplý deň je vtedy, keď teplota vzduchu v tieni prekročí 30 stupňov Celzia. Podľa priemerného energetického výdaja pri práci sa rozlišujeme celkom sedem tried prác. V teplom období roka majú byť dodržané tieto podmienky pre jednotlivé nižšie uvedené triedy práce:

Trieda práce 1 a:

je bežnou administratívnou prácou, ide o prácu posediačky s minimálnou pohybovou aktivitou. ako je písanie na počítači, triedenie drobných predmetov a pod. Optimálna teplota pre teplé obdobie roka je 23 až 27 °C, prípustná 20 až 28 °C.

Trieda práce 1 b

zahŕňa najmä riadenie osobného motorového vozidla, prácu postojáčky občas spojenú s pomalou chôdzou po rovnej podlahe s prenášaním ľahkých bremien (predavači, montéri, opracovanie malých dielov a pod.). Optimálna teplota pre teplé obdobie roka je 22 až 25 °C, prípustná 19 až 27 °C.

Trieda práce 1 c

je práca posediačky so stálym zapojením oboch rúk, ramien a nôh (práce v potravinárskej výrobe, práca mechanikov, strojové opracovanie a montáž stredne ťažkých dielcov) ako aj práca postojáčky s trvalým zapojením oboch rúk, ramien a nôh spojená s prenášaním bremien

do 10 kg (práca predavačov pri veľkej frekvencii zákazníkov a pod.). Optimálna teplota pre teplé obdobie roka je 20 až 24 °C, prípustná 17 až 26 °C.

Trieda práce 2

je stála práca rukami a ramenami, práca ramenom a nohou, práca ramenami a trupom (práca s pneumatickým kladivom, montáž vozidiel, manipulácia so stredne ťažkými bremenami do 15 kg spojená s občasným prenášaním, práca v stavebníctve – omietanie a pod., záhradnícka práca, ručné upratovanie veľkých plôch, čistenie okien), chôdza rýchlosťou 3,5 až 5,5 km/h. Optimálna teplota pre teplé obdobie roka je 17 až 21 °C, prípustná 12 až 25 °C.

Trieda práce 3

zahŕňa intenzívnu prácu ramenami a trupom (manipulácia s ťažkými bremenami do 25 kg, práca s lopatou, práca s motorovou pílou, ručné kosenie, kopanie), tlačenie alebo ťahanie ručných vozíkov s ťažkým nákladom, kladenie betónových tvárnic, chôdza rýchlosťou 5,5 až 7,0 km/h. Optimálna ani prípustná teplota sa v tejto kategórii nestanovuje.

Trieda práce 4

je veľmi intenzívna činnosť v rýchlom až maximálnom tempe (práca so sekerou, intenzívna práca s lopatou alebo výkopové práce, ručné kovanie veľkých kusov, transport ťažkých bremien do 50 kg, chôdza po schodoch, na rampu alebo stúpanie po rebríku), rýchla chôdza viac ako 7,0 km/h, beh. Optimálna ani prípustná teplota sa v tejto kategórii nestanovuje.

Povinnosťou zamestnávateľa je zabezpečiť pre zamestnancov optimálne mikroklimatické podmienky.

Nariadenie vlády SR č. 544/2007 Z. z., www.uvzsr.sk, IOZ

Legislatíva, ktorá upravuje povinnosti zamestnávateľa pri horúčavách

Zákon č. 311/2001 Z.z., Zákonník práce

Zákon č. 355/2007 Z.z., o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia

Vyhláška Ministerstva zdravotníctva č. 99/2016 Z.z., o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom, ktorá ustanovuje:

triedy práce podľa celkového priemerného energetického výdaja pri práci zamestnanca

optimálne a prípustné hodnoty faktorov tepelno-vlhkostnej mikroklimy vnútorného pracovného prostredia,

únosnú záťaž teplom a chladom pri práci

ochranné a preventívne opatrenia pri záťaži teplom a chladom pri práci

prípustné povrchové teploty pevných materiálov a teploty kvapalín, s ktorými prichádza do

kontaktná pokožka zamestnanca

pitný režim zamestnanca

hodnotenie zdravotného rizika

prevádzkový poriadok

Teplé obdobie je obdobie s priemernou dennou vonkajšou teplotou vzduchu 13 °C a vyššou; ak priemerná denná teplota počas dvoch po sebe nasledujúcich dní klesne pod 13 °C, hodnotí sa prostredie podľa hodnôt pre chladné obdobie.

Mimoriadne teplý deň je deň, v ktorom teplota vonkajšieho vzduchu nameraná v tieni dosiahla hodnotu vyššiu ako 30 °C.

Pitný režim

Pitný režim pri záťaži teplom je dopĺňanie dostatočného množstva tekutín a minerálnych látok stratených pri práci do organizmu.

Pitný režim pri záťaži chladom pomáha udržiavať teplotu vnútorného prostredia organizmu.

Zamestnávateľ zabezpečuje pri záťaži teplom zamestnancovi na svoje náklady pitnú vodu na mieste výkonu práce alebo na inom vhodnom mieste určenom vnútorným predpisom zamestnávateľa.

Zamestnávateľ pri záťaži teplom zamestnancovi, ktorý vykonáva dlhodobú prácu zaradenú v triede 1b až 4, poskytuje na svoje náklady aj minerálne nápoje, ktorými sa doplnia tekutiny a minerálne látky stratené potením a dýchaním:

ak sú splnené podmienky na úpravu času práce alebo ak sa predpokladá takáto úprava času práce, alebo

pri dlhodobej práci na vonkajšom pracovisku počas mimoriadne teplých dní.

Firma je povinná na vlastné náklady zadovážiť pitnú vodu, ktorá musí byť dostupná priamo na mieste výkonu práce. Autor - SHUTTERSTOCK

Okrem pitného režimu má zamestnávateľ v čase horúčav zabezpečiť dostatočný prívod čerstvého vzduchu so zreteľom na používané pracovné postupy a fyzickú záťaž zamestnancov, napr. vetraním (ventilátormi, vzduchotechnikou či klimatizáciou) spôsobom, aby zamestnanci neboli vystavení prievanu spôsobujúcemu tepelnú nepohodu, ďalej by mal zamestnávateľ zabezpečiť tienenie na zabránenie prenikaniu priamych slnečných lúčov cez okná alebo svetlíky (žalúziami, roletami), úpravu pracovného času, napríklad posunutím začiatku na skoršie ranné hodiny, zaraďovanie prestávok na osvieženie a oddych (použitím sprchy na pracovisku, občasným pohybom v chladnejšej miestnosti), vhodné pracovné odevy (jednovrstvové, podľa možnosti svetlej farby a z prírodných materiálov), zníženie intenzity pracovných výkonov najmä pri fyzicky náročnej práci alebo pri prácach s vysokými požiadavkami na sústredenosť a duševné vypätie (vyhnúť sa práci cez obed), prípadne skrátenie pracovného času.

V prípade, že zamestnávateľ nespĺňa povinnosti pri pôsobení horúčav, môže mu príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva uložiť pokutu až do výšky 50 000 eur.

© AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

Invalidita nie je ťažké zdravotné

(Pravda; 184/2017; 10/08/2017; s.: 15,16,17,18,19; Dorota Hudecová, UPSVAR, DH ; Zaradenie: Užitočná pravda)

Invalidný dôchodca dostáva invalidný dôchodok zo Sociálnej poisťovne, ťažko zdravotne postihnutý človek môže dostať príspevky z úradu práce. Ten, kto je uznaný za invalidného, ale nemusí byť zároveň aj ťažko zdravotne postihnutý. A naopak. Rozdiel si uvedomuje málokto, niekedy v tom, na čo majú nárok, nemajú jasno ani ľudia, ktorých sa to týka.

Dorota Hudecová

Invalidný dôchodok nemá s ťažkým zdravotným postihnutím (ŤZP) nič spoločné. Či je niekto invalidný alebo nie, nemá vplyv na to, či má alebo nemá nárok na peňažný príspevok na kompenzáciu zdravotného postihnutia. Invalidita sa posudzuje podľa zákona o sociálnom poistení, ťažké zdravotné postihnutie zas podľa zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP.

A tak človek, ktorý požiada o invalidný dôchodok, musí byť posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne uznaný za invalidného s mierou poklesu schopnosti pracovať o viac ako 40 %, aby mal nárok na invalidný dôchodok. Ak je však niekto uznaný za hendikepovaného človeka, nedostáva žiadnu pravidelnú dávku. O vydaní preukazu ťažko zdravotne postihnutej osoby rozhodujú úrady práce a tento človek napriek istému hendikepu nedostáva žiadnu náhradu mzdy, ale môže dostať príspevok na kompenzáciu. Treba však splniť prísne podmienky. "Každý občan môže požiadať o peňažný príspevok na kompenzáciu ŤZP kedykoľvek. Základnou podmienkou je, že má ťažké zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy najmenej 50 percent," konštatovala Jana Lukáčová z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny. "Funkčná porucha je nedostatok telesných, zmyslových alebo duševných schopností osoby, ktorý z hľadiska predpokladaného vývoja zdravotného postihnutia bude trvať dlhšie ako 12 mesiacov." Ďalšou podmienkou je, že podľa komplexného posudku je odkázaná na niektorý z príspevkov na kompenzáciu. Ten, kto ich dostáva, však musí počítať s tým, že ich ovplyvňuje aj výška príjmu. Ich výplatu tak môže ovplyvniť januárová valorizácia, keďže penzijné dávky sa na účely poskytovania peňažných príspevkov považujú za príjem. Zmena výšky dôchodku by tak mohla mať vplyv na všetky opakované príspevky, t. j. na peňažný príspevok na osobnú asistenciu, na prepravu, na kompenzáciu zvýšených výdavkov a na príspevok na opatrovanie.

Invalidný dôchodok má ľuďom, ktorí z dôvodu invalidity stratili čiastočne alebo úplne schopnosť pracovať, sčasti nahradiť ich príjem pred vznikom invalidity. "Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť posudzuje posudkový lekár pobočky Sociálnej poisťovne na základe lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie, pričom miera poklesu v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu," vysvetľuje riaditeľ komunikačného odboru Sociálnej poisťovne Peter Višváder. Každý, kto o takúto penziu chce požiadať, musí podať písomnú žiadosť priamo v Sociálnej poisťovni. Na to, aby mal človek nárok na invalidný dôchodok, musí spĺňať tri podmienky: byť invalidným, získať potrebný počet rokov dôchodkového poistenia a ku dňu vzniku invalidity nespĺňať podmienky nároku na starobný

alebo predčasný dôchodok.

Invalidný dôchodok vybavíte v Sociálnej poisťovni

* Človek sa stáva invalidným, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti pracovať o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou osobou, pričom dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký, ktorý spôsobuje pokles schopnosti pracovať a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok.

* Pokles schopnosti pracovať sa posudzuje porovnaním telesnej, duševnej a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej, duševnej a zmyslovej schopnosti zdravej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti pracovať sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok.

* Pokles schopnosti pracovať sa posudzuje na základe

a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a

b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť pracovať, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

* Miera poklesu schopnosti pracovať v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

* Jednotlivé percentá sa nesčítavajú. Možno ich však zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti pracovať.

* Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav na účely invalidity sa posúdi opätovne, ak sa predpokladá zmena vo vývoji zdravotného stavu a zmena schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Kedy môže byť vaša žiadosť zamietnutá

stane sa tak vtedy, ak je vaša miera poklesu schopnosti pracovať menej ako 41 % v porovnaní so zdravou osobou alebo ak ste nezískali potrebný počet odpracovaných rokov na vznik nároku na invalidný dôchodok (potrebný počet rokov dôchodkového poistenia sa nevyžaduje, ak sa poistenec stal invalidným v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania; v období, v ktorom je nezaopatreným dieťaťom; v období, v ktorom je doktorandom v dennej forme štúdia a nedovršil 26 rokov veku)

Ako o invalidný dôchodok žiadať a čo k tomu potrebujete

* prvým krokom, ktorý musíte urobiť, je, že podáte písomnú žiadosť v Sociálnej poisťovni v mieste trvalého bydliska a musíte preukázať skutočnosť rozhodujúcu na nárok naň a na jeho výplatu

* ak máte z dôvodu péenky nárok na nemocenské alebo na náhradu príjmu, o priznanie invalidnej dávky požiadajte až vtedy, keď už je známy deň zániku nároku na uvedené dávky

* doklady, ktoré budete potrebovať: občiansky preukaz alebo cestovný pas, tlačivo Prehliadka zisťovacia - kontrolná, vyplnené a potvrdené ošetrujúcim lekárom, doklad o ukončení vzdelania, vojenskú knižku, rodné listy detí, presné informácie dostanete v Sociálnej poisťovni

* aby váš nárok mohol byť posúdený čo najrýchlejšie, je potrebné údaje uvedené v žiadosti preukázať hodnovernými dokladmi

* k žiadosti treba priložiť aj: potvrdenie o všetkých obdobiach, v ktorých ste boli evidovaný/evidovaná v evidencii nezamestnaných pred 1. januárom 2001, poberali ste podporu v nezamestnanosti v čase od 1. januára 2001 do 31. decembra 2003, hodnoverný doklad, z ktorého je zrejmé, odkedy - dokedy trvalo zamestnanie, potvrdenie zamestnávateľa o dobe zamestnania pred 1. májom 1990 v štátoch, s ktorými Slovensko nemá uzavretú medzištátnu zmluvu o sociálnom zabezpečení

* na preukázanie obdobia dôchodkového poistenia a dosiahnutého vymeriavaného základu je potrebné, aby ste, ak budete aj naďalej zamestnaný/zamestnaná u toho istého zamestnávateľa aj po dátume, od ktorého žiadate invalidný dôchodok priznať, predložili aj evidenčný list dôchodkového poistenia. Aby ho mohol zamestnávateľ včas predložiť, musíte mu dať vedieť, od ktorého dátumu žiadate priznať invalidný dôchodok

* ak žiadate priznať invalidný dôchodok späťne aj za obdobie, v ktorom sa vám prípadne vyplácala dávka v hmotnej núdzi a príspevky k nej, k žiadosti treba pripojiť doklad úradu, ktorý tieto dávky vyplácal

Príklady výpočtu

1

Poistenec bol od 1. augusta 2017 uznaný za invalidného s poklesom schopnosti pracovať o viac ako 70 %. Ku dňu vzniku invalidity získal 14 026 dní obdobia dôchodkového poistenia. Obdobie od vzniku invalidity do dovŕšenia dôchodkového veku predstavuje 1 058 dní, spolu to je 15 084 dní, to znamená 41,3261 roka obdobia dôchodkového poistenia a pripočítaného obdobia ($15\ 084 : 365 = 41,3261$). Hodnota jeho priemerného osobného mzdového bodu po úprave je 0,9616, aktuálna dôchodková hodnota je 11,3505 eura.

Suma invalidného dôchodku sa určí takto: $0,9616 \times 41,3261 \times 11,3505 = 451,10$ eura mesačne a následne sa zvýši o valorizáciu o 7,10, na 458,20 eura mesačne.

2

Poistenec bol od 10. júla 2017 uznaný za invalidného s poklesom schopnosti pracovať o 50 %. Ku dňu vzniku invalidity získal 14 026 dní obdobia dôchodkového poistenia. Obdobie od vzniku invalidity do dovŕšenia dôchodkového veku predstavuje 1 058 dní, spolu to je 15 084 dní, to znamená 41,3261 roka obdobia dôchodkového poistenia a pripočítaného obdobia (15

084 : 365 = 41,3261). Hodnota jeho priemerného osobného mzdového bodu po úprave je 0,9616, aktuálna dôchodková hodnota je 11,3505 eura.

Suma invalidného dôchodku sa určí takto: $0,9616 \times 41,3261 \times 11,3505 \times 50 \% = 225,60$ eura mesačne a následne sa odo dňa priznania zvýši o 4,00 eurá, t. j. o pevnú sumu valorizácie na 229,60 eura mesačne.

ZDROJ: SOCIÁLNA POISŤOVŇA

Mali by ste vedieť, že...

Ak Invalidný dôchodca splní nárok na starobný dôchodok a požiada oň, bude dostávať výhodnejšiu penziu

Ak invalidný dôchodca dovŕši dôchodkový vek (v súčasnosti je to 62 rokov a 76 dní), môže požiadať o starobný dôchodok. Na spísanie žiadosti je vhodné vopred sa objednať v príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne podľa miesta trvalého bydliska a dohodnúť si konkrétny termín na jej spísanie. Sociálna poisťovňa mu následne vypočíta výšku starobného dôchodku a porovná ju s výškou invalidného dôchodku. Takýto invalidný dôchodca bude potom dostávať ten dôchodok, ktorý bude preňho výhodnejší, teda ten vyšší. Ak výška oboch dôchodkových dávok bude rovnaká, dôchodca dostane tú penziu, ktorú si sám zvolí. Ak invalidný dôchodca o starobný dôchodok nepožiada, nárok na invalidný dôchodok mu nezanikne - Sociálna poisťovňa mu ho bude vyplácať naďalej v nezmenenej sume. Invalidný dôchodca môže požiadať o výplatu starobného dôchodku kedykoľvek po dovŕšení dôchodkového veku aj spätne, vyplatený mu však môže byť najviac tri roky od priznania starobného dôchodku.

Podmienkou úľavy na poistnom je poberanie invalidného dôchodku

Sociálna poisťovňa upozorňuje, že úľavy na poistnom sa vzťahujú iba na tie zdravotne ťažko postihnuté osoby, ktoré sú poberateľmi invalidného dôchodku zo Sociálnej poisťovne. Na uplatnenie úľavy nie je dostačujúce priznanie ťažkého zdravotného postihnutia z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

Úľava sa uplatňuje pri riadnom pracovnom pomere až pri miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%, zamestnanec ani zamestnávateľ v takom prípade neplatia poistné na poistenie v nezamestnanosti. Pri dohodách vykonávaných mimo pracovného pomeru sa miera poklesu neskúma, úľava platí pre všetkých poberateľov invalidného dôchodku bez rozdielu, zamestnanec ani zamestnávateľ neplatia poistné na nemocenské poistenie a na poistenie v nezamestnanosti.

O priznaní invalidného dôchodku rozhoduje len najvážnejšie zdravotné postihnutie

Sociálna poisťovňa upozorňuje žiadateľov o posúdenie zdravotného stavu a o priznanie invalidného dôchodku, že ak trpia viacerými postihnutiami, jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti pracovať sa nesčítavajú. Takýto postup zákon o sociálnom poistení neumožňuje. V takomto prípade je možné mieru poklesu schopnosti pracovať na ostatné zdravotné postihnutia len zvýšiť, a to spolu najviac o 10 %. To znamená, že ak poistenec trpí viacerými ochoreniami (napr. má cukrovku, osteoporózu, vysoký krvný tlak), posudkový lekár hodnotí vždy najzávažnejšie zdravotné postihnutie. Tzv. rozhodujúce zdravotné postihnutie je

v takomto prípade to, ktoré je hlavnou príčinou dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu. Každé ďalšie ochorenie (diagnóza) môže zvýšiť mieru invalidity spolu najviac o 10 %.

ZDROJ: SOCIÁLNA POISŤOVŇA

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny: Posudzuje funkčnú poruchu a schvaľuje preukazy a príspevky

Za osobu s ťažkým zdravotným postihnutím (ŤZP) sa považuje osoba, ktorej miera funkčnej poruchy je najmenej 50 % podľa postihnutia zaradeného v prílohe č. 3 k zákonu č. 447/2008. Príloha zaraďuje ochorenia podľa funkčných porúch. Funkčná porucha je nedostatok telesných, zmyslových alebo duševných schopností osoby, ktorý z hľadiska predpokladaného vývoja zdravotného postihnutia bude trvať dlhšie ako 12 mesiacov. Miera funkčnej poruchy vyjadruje v percentách, do akej miery dané ochorenie obmedzuje funkčnosť organizmu.

Aký je výsledok lekárskej posudkovej činnosti?

* výsledkom je lekársky posudok, ktorý obsahuje mieru funkčnej poruchy, vyjadrenie, že ide o osobu s ŤZP, závery k jednotlivým druhom odkázanosti a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu. Ak fyzická osoba požiada len o vyhotovenie preukazu osoby s ŤZP, lekársky posudok obsahuje mieru funkčnej poruchy, vyjadrenie, že ide o hendikepovanú osobu, vyjadrenie, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na sprievodcu a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu.

* ak fyzická osoba požiada len o vyhotovenie parkovacieho preukazu, lekársky posudok obsahuje mieru funkčnej poruchy, vyjadrenie, že ide o osobu s ŤZP, vyjadrenie, či osoba so zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným autom, alebo či má praktickú alebo úplnú slepotu oboch očí a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu.

Miera funkčnej poruchy a jej posúdenie

* určuje ju posudkový lekár úradu. Ten si vás môže predvolať na posúdenie zdravotného stavu, ak má pochybnosti o správnosti diagnostického záveru vyplývajúceho z predloženého lekárskeho nálezu alebo je potrebné overiť jeho objektívnosť alebo úplnosť. V ostatných prípadoch posudkový lekár vykoná posúdenie bez vašej prítomnosti.

* pokiaľ máte osobný záujem na tom, aby vás posudkový lekár pozval na posúdenie zdravotného stavu, tento je povinný vás pozvať len v prípade, ak o to písomne požiadate.

* pri posudzovaní zdravotného stavu posudkový lekár vychádza z aktuálneho lekárskeho nálezu. Ak v priebehu konania na úrade predložíte ďalšiu zdravotnú dokumentáciu, ktorá nie je obsahom lekárskeho nálezu, posudkový lekár ju posúdi a zohľadní ju v posudku. Lekársky nález je aktuálny, ak nie je starší ako šesť mesiacov.

Ťažko zdravotne postihnutý s potrebou pomôcok

kompenzačné pomôcky sú pomôcky a zariadenia, ktoré nahrádzajú a podporujú chýbajúce alebo oslabené funkcie. Kompenzujú dôsledky straty alebo poškodenia pohybového aparátu a zmyslových orgánov, zvyšujú samostatnosť a nezávislosť postihnutých ľudí

v januári 2009 nadobudol účinnosť zákon č. 447/2008 o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP, ktorý upravuje podmienky poskytovania príspevkov na kúpu a úpravu pomôcky a príspevku na výcvik využívania pomôcky, ako aj príspevku na kúpu zdvíhacieho zariadenia

príspevok možno poskytnúť, len ak sa pomôcka neposkytuje ani nepožičiava na základe verejného zdravotného poistenia, s výnimkou druhého mechanického vozíka, druhého elektrického vozíka alebo druhého načúvacieho aparátu. Výška príspevku na kúpu, výcvik používania pomôcky alebo na úpravu pomôcky sa určuje v závislosti od ceny pomôcky a príjmu osoby s ŤZP

Ako si vybaviť preukaz ŤZP a parkovací preukaz

* musíte si podať žiadosť priamo na oddelení posudkových činností úradu práce v mieste svojho trvalého bydliska

* v prípade maloletého dieťaťa podáva žiadosť rodič alebo osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu

* čo treba k žiadosti: aktuálny lekárske nálezy, ktorý vyplní ošetrojúci lekár, a lekárske nálezy z odborných vyšetrení. Na výzvu príslušného orgánu musíte predložiť aj iné doklady, ktoré sú podkladom na rozhodnutie

Preukaz osoby s ŤZP so sprievodcom/bez sprievodcu

ak posudkový lekár určí mieru funkčnej poruchy najmenej 50 %, splníte podmienku na vyhotovenie preukazu osoby s ŤZP

v prípade, ak v lekárskom posudku uvedie, že máte mieru funkčnej poruchy najmenej 50 % a ste odkázaný na sprievodcu, splníte podmienky na vyhotovenie preukazu so sprievodcom. Naňho ste odkázaný v prípade, ak ste odkázaný na pomoc inej osoby alebo na pomoc psa so špeciálnym výcvikom pri zabezpečovaní pohybu, orientácie a komunikácie so spoločenským prostredím

po splnení vyššie uvedených podmienok a nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o preukaze bude potrebné úradu predložiť občiansky preukaz a fotografiu veľkosti 3 x 4 cm

Parkovací preukaz

osobe s ŤZP, ktorá je podľa lekárskeho posudku odkázaná na individuálnu prepravu autom, alebo má praktickú alebo úplnú slepotu oboch očí, vyhotoví úrad práce parkovací preukaz

človek je odkázaný na individuálnu prepravu autom, ak nie je schopný na rovnakom základe s ostatnými osobami a pri rešpektovaní jeho prirodzenej dôstojnosti: premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a k prostriedku železničnej dopravy a späť; nastupovať do vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a do prostriedku železničnej dopravy, udržať sa v ňom počas jazdy a vystupovať alebo zvládnuť z dôvodu ŤZP inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb a v prostriedku železničnej dopravy najmä z dôvodu poruchy

správania pri duševných ochoreniach, vertebrobasilárnej insuficiencie s ťažkými závratmi, straty dvoch končatín, kardiopulmonálnej nedostatočnosti ťažkého stupňa alebo ťažkej poruchy sfinkterov

v prípade splnenia podmienok na vyhotovenie preukazuje potrebné úradu predložiť občiansky preukaz a fotografiu veľkosti 3x3 cm, pričom za jeho vyhotovenie sa neplatí

Ťažko zdravotne postihnutý odkázaný na pomoc druhých

* osoba s ŤZP je odkázaná na pomoc inej osoby, ak je odkázaná na osobnú asistenciu, opatrovanie alebo sociálnu službu podľa zákona o sociálnych službách

* pri posudzovaní odkázanosti neplnoletej osoby s ŤZP na pomoc inej osoby sa neprihliada na potrebu pomoci pri zabezpečovaní starostlivosti o seba, starostlivosti o domácnosť alebo pri realizovaní základných sociálnych aktivít, ktoré vyplývajú z rodičovskej starostlivosti poskytovanej neplnoletej fyzickej osobe rovnakého veku. Osoba s ŤZP je odkázaná na opatrovanie, ak stupeň jej odkázanosti na pomoc inej osoby je V alebo VI

* účelom opatrovania je zabezpečiť každodennú pomoc osobe s ŤZP pri úkonoch sebaobsluhy, pri úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri realizovaní sociálnych aktivít s cieľom zotrvať v prirodzenom domácom prostredí

Osobná asistencia

jej účelom je aktivizácia, podpora sociálneho začlenenia a nezávislosti a možnosti osoby s ŤZP rozhodovať o sebe. Je určená najmä pre tých, ktorí chcú rozhodovať o svojom živote, chcú organizovať svoje každodenné aktivity. Osobný asistent má pomáhať občanovi s postihnutím vykonávať tie aktivity, ktoré by občan rovnakého veku bez zdravotného postihnutia vykonával bežne sám, bez asistencie a pomoci inej osoby. Miera potrebnej pomoci a každodenné aktivity sú u každého človeka iné, závisí od jeho osobnostných predpokladov, životného štýlu a aktivít.

Opatrovateľská služba

je sociálna služba poskytovaná osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 zákona č. 448/2008 Z. z. Poskytujú ju obce

Čo sú peňažné príspevky na kompenzáciu

Sú určené na zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ŤZP, čiže určitého znevýhodnenia, ktoré má osoba z dôvodu jej ŤZP v porovnaní s človekom bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok, a ktoré nie je schopná z dôvodu ŤZP sama prekonať. O jeho poskytnutie treba požiadať na úrade práce podľa miesta trvalého pobytu žiadateľa.

Ako sa zisťuje príjem a majetok na kompenzáciu ŤZP: poskytovanie príspevkov závisí aj od výšky príjmu a majetku hendikepovanej osoby. Pri zisťovaní výšky jej príjmu sa započítavajú,

okrem jej príjmu, aj príjmy spoločne posudzovaných osôb, ktorými sú napríklad manžel alebo manželka osoby s ŤZP, rodičia, ktorí žijú s touto osobou v spoločnej domácnosti, ak je osoba s ŤZP nezaopatrené dieťa. Príjem osoby s ŤZP, ktorý sa zisťuje na účely peňažných príspevkov, sa potom určí tak, že súčet všetkých príjmov osôb posudzovaných spoločne sa vydeli počtom týchto osôb.

O aké druhy príspevkov môžete žiadať: o príspevok na osobnú asistenciu; na prepravu; na kompenzáciu zvýšených výdavkov; na opatrovanie,- na kúpu pomôcky; na výcvik používania pomôcky a na jej úpravu; na opravu pomôcky; na kúpu zdvíhacieho zariadenia; na kúpu osobného auta; na úpravu osobného auta; na úpravu bytu, rodinného domu a na úpravu garáže.

Zákony pre oblasť kompenzácie ťažkého zdravotného postihnutia: Zákon č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 180/2011 Z. z. a zákona č. 468/2011 Z. z. Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 6/2009 Z. z., ktorým sa ustanovuje zoznam stavebných prác, stavebných materiálov a zariadení a maximálne zohľadňované sumy z ich ceny Opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 7/2009 Z. z., ktorým sa ustanovuje zoznam pomôcok a maximálne zohľadňované sumy z ceny pomôcok

ZDROJ: UPSVAR, DH

Rôzne – Výber z tlače (10. augusta 2017, TASR)

Na titulnej strane denníka SME v článku s názvom "Na horúčavy zomreli u nás tisíce ľudí" sa možno dočítať o výsledkoch štúdie vedcov a hygienikov, ktorí skúmali vzťah medzi vysokými teplotami a úmrtnosťou v rokoch 1996 až 2015 na Slovensku. Najsmrteľnejšie bolo u nás leto 2015, kedy zomrelo vinou vysokých teplôt vyše 500 ľudí. V pokračovaní článku s názvom "Teplota na Slovensku zabila tisíce ľudí" na strane štyri sú uvedené aj zásady prvej pomoci pri kolapse z tepla.

Na prestížnej celosvetovej súťaži Great Taste 2017 v britskom Londýne získali medy včelárskej rodiny Grgulovej, ktorá sa včelárstvu venuje už 20 rokov, významné ocenenia. Porotcov najviac uchvátil ich agátový a borovicový med. Podľa článku "Náš med získal gastro Oscarov!" na strane deväť v denníku NOVÝ ČAS.

"Horská služba zasahuje menej. Pre počasie", znie názov článku na strane päť v denníku HOSPODÁRSKE NOVINY. Uvádza sa v ňom, že počet zásahov horskej služby v posledných dvoch rokoch klesol. Aj v tomto roku bolo zatiaľ menej výjazdov, čo je spôsobené nepriaznivým júnovým počasím. Náklady za zásah horskej služby záchranári vymáhajú od návštevníkov hôr. Tí ich môžu zdieľať s poisťovňou.

Vedec Miroslav Krausko z Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave sa zaoberá fyziológiou rastlín. S kolegami vydal článok, ktorý vyšiel v časopise New Phytologist. Vedci sa venujú skúmaniu mäsožravých rastlín, ktoré rastú aj na Slovensku. Autori článku okrem iného zistili, že keď je mäsožravá rastlina napadnutá patogénom alebo hmyzom, spustí rovnaké deje, aké prebiehajú aj pri mäsožravosti. Článok s názvom "Objasnili, ako sa vyvinula mäsožravosť rastlín" sa nachádza na strane 14 v denníku DENNÍK N.

K peniazom, ktoré sa nedávno našli v ruksaku na čerpacej stanici na diaľničnom odpočívadle Štrba sa prihlásil majiteľ. Má ísť o bývalého generálneho riaditeľa Železníc Slovenskej republiky. Ten musí políciu presvedčiť, že hotovosť je naozaj jeho. Polícia môže podľa zákona o preukazovaní pôvodu majetku žiadať, aby zdokladoval, že peniaze pochádzajú z legálnych príjmov. Podľa niektorých advokátov sa to nestane, zákon označujú za bezzubý a v praxi sa nepoužíva. O prípade sa píše v denníku PRAVDA na strane šesť s titulom "Sú tisíce z ruksaku legálne? Overiť sa to dá ťažko".

Najstarší syn prezidenta SR Andreja Kisku sa rozhodol odcestovať do Spojených štátov amerických (USA). Firma, ktorá ho zamestnáva, otvorila pobočku v slnečnej Kalifornii, kde bude pracovať. Informuje o tom denník PLUS JEDEN DEŇ na strane štyri v článku s názvom "Prezidenta opustil najstarší syn".
